

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дидактичні системи у вищій освіті

Освітня програма **Викладач ЗВО.**

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність **011 Освітні, педагогічні науки**

Галузь знань **01 Освіта**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019р.

ЗМІСТ

- Мета і завдання курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дидактичні системи у вищій школі
Викладач (-і)	Стражнікова Інна Василівна
Контактний телефон викладача	(097)8790929
Е-mail викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань з тематики лекційного курсу та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна забезпечує набуття студентами знань у галузі педагогіки, зокрема розділу «Дидактика», їх підготовку до професійної та самостійної діяльності, формування знань, умінь та навичок в організації та проведенні освітнього процесу, зрілої та творчої особистості, громадянської позиції та готовності до трудової діяльності.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета – ознайомити магістрантів зі змістом дидактичних систем у вищій школі, структурою різних видів навчальних планів, програм, сформувані практичні уміння щодо реалізації у вищій школі різних видів форм і методів проведення навчальних занять.</p> <p>Цілі:</p> <p>Навчальна дисципліна «Дидактичні системи у вищій освіті» покликана сприяти оволодінню магістрантами дидактичних основ сучасної педагогічної науки, розвитку професійного мислення, готувати до усвідомленого оволодіння професійними вміннями та навичками необхідними для ефективної роботи у закладах вищої освіти. Розроблена програма розрахована на знання студентів з навчальних дисциплін: загальні основи педагогіки, дидактики, теорії виховання, психології, філософії. Вони є теоретичною базою для подальшого оволодіння методами пізнання, логікою дослідно-педагогічного процесу, досвідом практичної-педагогічної діяльності.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Знання:</p> <p>сутність і зміст дидактичних систем концепцій і моделей навчання; нормативні документи організації дидактичного процесу у ВНЗ; структурні компоненти дидактичних технологій і засоби їх реалізації; загальну схему розробки дидактичних систем; види, форми і методи навчальних занять; технологію розробки тестів контролю ефективності пізнавальної діяльності.</p>	

Уміння:

визначати структуру змісту навчання за навчальною дисципліною; розробляти проект навчального плану і навчальної програми, проводити структурування навчального матеріалу, визначати цілі навчання за певним структурним елементом; конструювати і реалізовувати дидактичні технології; визначати методи та засоби навчання.

5. Організація навчання курсу**Обсяг курсу**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / <u>практичні</u> / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий
II	011 Освітні, педагогічні науки	перший	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Основи дидактики вищої школи. <i>План</i> Поняття «дидактика». Структура педагогічного процесу у ЗВО. Закони та закономірності навчання у ЗВО. Цілі професійної освіти, зміст навчання у вищій школі та дидактичні навчальні комплекси.	Лекція	1-3,4,15,25,27,32 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 1. Основи дидактики вищої школи. <i>План</i> Поняття дидактики. Організація	Практичне заняття	1-12, 14, 17, 24, 27, 32 та ін.; інтернет-ресурси	Розкрити поняття «дидактика», структурувати педагогічний процес у		Протягом семестру

процесу навчання у ЗВО. Функції процесу навчання.			вищій школі, вивчити і проаналізувати Закони та закономірності навчання у вищій школі, визначити цілі професійної освіти, визначити зміст навчання у вищій школі та дидактичні навчальні комплекси (2 год)		
Тема 2. Основи формування педагогічної системи ЗВО: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі. <i>План</i> Педагогічна система ЗВО. Взаємозв'язок навчального процесу зі стандартизацією освіти. Концепція безперервної освіти. Понятійно-категоріальний апарат системи освіти.	Лекція	1,3,11,13,14,17,25, 26,27,30 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 2. Основи формування педагогічної системи ЗВО: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі.	Практичне заняття	1-5,13,16,19,27,30 та ін.; інтернет-ресурси	Розкрити педагогічну систему ЗВО як сукупність відносно самостійних елементів, взаємозв'язок навчального процесу зі стандартизацією освіти, показати залежність системи освіти від зовнішніх обставинами соціально-економічного		Протягом семестру

			та соціально-культурного походження, концепція безперервної освіти, визначити понятійно-категоріальний апарат системи освіти, змоделювати оптимальне функціонування фахівця не лише в умовах сучасного виробництва, а й в умовах виробництва майбутнього (2 год)		
Тема 3. Дидактичні технології у вищій школі. <i>План</i> Функції науково-педагогічного працівника, методичні вимоги. Конструювання навчального процесу. Поняття «освітня технологія», структура та види педагогічних технологій. Аспекти педагогічних технологій, традиційні та інноваційні технології навчання.	Лекція	4,8,10,13,15,19, 23 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 3. Основи формування педагогічної системи ЗВО: стандарти, характеристики, категорії, прогнозування, моделі.	Практичне заняття	1-5,13,16,19,27,30 та ін.; інтернет-ресурси	Розкрити педагогічну систему ЗВО як сукупність відносно самостійних елементів, взаємозв'язок		Протягом семестру

			навчального процесу зі стандартизацією освіти, показати залежність системи освіти від зовнішніх обставинами соціально-економічного та соціально-культурного походження, концепція безперервної освіти, визначити понятійно-категоріальний апарат системи освіти, змодельовати оптимальне функціонування фахівця в умовах сучасного виробництва, в умовах виробництва майбутнього (2 год)		
Тема 4. Закони, закономірності, методи, засоби та принципи навчання. <i>План</i> Основні завдання педагогічного процесу у ЗВО. Педагогічний процес у ЗВО відповідно до етапів функціонування. Закони, закономірності, принципи, методи та використання засобів навчання.	Лекція	1,11,12,15,20,27,36 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 4. Дидактичні технології у вищій школі.	Практичне заняття	11,13,18,29 та ін.; інтернет-ресурси	Розкрити функції науково-педагогічного		Протягом семестру

			працівника, методичні вимоги, конструювання навчального процесу, поняття «освітня технологія», структуру та види педагогічних технологій, проаналізувати аспекти педагогічних технологій, традиційні та інноваційні технології навчання (2 год)		
Тема 5. Види і стилі навчання. <i>План</i> Поняття «вид навчання», «стиль навчання». Мета видів і стилів навчання. Позитивні сторони та труднощі організації видів навчання.	Лекція	3,14,17,18,20-24 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 5. Закони, закономірності, методи, засоби та принципи навчання.	Практичне заняття	1-18, 21, 25, 27, 30, 35, 36 та ін; інтернет-ресурси	Визначити та розкрити основні завдання педагогічного процесу у вищому навчальному закладі, конструювати педагогічний процес у ВНЗ відповідно до етапів функціонування, розкрити закони, закономірності, принципи, методи та використання засобів		Протягом семестру

			навчання (2 год)		
<p>Тема 6. Форми організації освітнього процесу в сучасній вищій школі.</p> <p><i>План</i> Форми організації навчання у вищій школі, методики до їх підготовки та проведення. Дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу. Основні критерії оцінювання якості роботи на заняттях. Структура науково-методичного забезпечення та форми методичної роботи.</p>	Лекція	1,5,7,8,13,14,22,29 та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру
Тема 6. Види і стилі навчання.	Практичне заняття	2,3,16,18,24,29,33 та ін.; інтернет-ресурси	Розкрити поняття «вид навчання», «стиль навчання», визначити та охарактеризувати мету кожного з видів і стилів навчання, виділити позитивні сторони та труднощі організації видів навчання (2 год)		Протягом семестру
<p>Тема 7. Програма підготовки фахівця та навчальні плани. Зміст навчальної дисципліни та структурування матеріалу.</p> <p><i>План</i> Нормативні документи, що визначають зміст освіти. Поняття «Навчальний план», «Індивідуальний навчальний</p>	Лекція	1,2,3,7,14,18, та ін.; інтернет-ресурси	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом семестру

план», «Навчальна програма». Система планування і організації навчального процесу.				
Тема 7. Форми організації освітнього процесу в сучасній вищій школі.	Практичне заняття	12,16,21,27,29,32,36 та ін.; інтернет-ресурси	Визначити форми організації навчання у вищій школі, охарактеризувати методики до їх підготовки та проведення, розкрити дидактичні принципи відбору і викладу матеріалу, охарактеризувати критерії оцінювання якості роботи на заняттях, структуру науково-методичного забезпечення та форми методичної роботи (2 год)	Протягом семестру
Тема 8. Програма підготовки фахівця та навчальні плани. Зміст навчальної дисципліни та структурування матеріалу. <i>План</i> Функції та компоненти програми навчальної дисципліни, прогностичні завдання, зміст навчальних програм. Поняття «Навчальна література», її функції, вимоги до навчальної	Практичне заняття	10,18,20,31,34,35, (1,3,6,7,13); інтернет-ресурси	Проаналізувати «Державний стандарт освіти», «Галузеві стандарти вищої освіти», Закон України «Про вищу освіту», «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». (2 год)	Протягом семестру

літератури. Зміст стандартизації і гуманізації вищої професійно-педагогічної освіти у навчальних планах та програмах					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 балів				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань				
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до заліку – 50 балів				
7. Політика курсу					
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2					
8. Рекомендована література					
Базова					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреев В.И. Педагогика: учебный курс для творческого саморазвития. Казань: Центр инновационных технологий, 2000. 608 с. 2. Агеев В.С. Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы. Москва: ИМУ, 1992. 249 с. 3. Алякринский Б. Общение и его проблемы. Москва: Знание, 1982. 64 с. 4. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні. <i>Підручник</i>. Київ: КНЕУ, 2004. 5. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. Москва: Педагогика, 1989. 560 с. 6. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения: Общедидактический аспект. Москва: Педагогика, 1977. 254 с. 7. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса. Методологические основы. Москва: Просвещение, 1982. 192 с. 8. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход: <i>Методическое пособие</i>. Москва: Высшая школа, 1991. 207 с. 9. Дуткевич Т.В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою. <i>Використання інтерактивних та мультимедійних засобів у підготовці педагога: Зб. наук. праць</i>. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2003. 97с. 10. Емельянов Ю.Н. Активное социально-психологическое обучение. Ленинград: Политиздат, 1985. 167 с. 11. Емельянов Ю.Н. Теоретические и методологические основы социально-психологического тренинга. Ленинград: ЛГУ, 1983. 					

106 с.

- 12.Ильина Т.А. Педагогіка. *Курс лекцій*. Москва:Просвещение, 1984. 496 с.
- 13.Кан-Калик В.А. Педагогическое творчество. Москва: Педагогика, 1990. 144 с.
- 14.Коменский Я.А. Избранные педагогические произведения. Москва: Учебно-педагогическое издательство, 1995. 287 с.
- 15.Кузьмина Н.В. Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения. Москва: Высшая школа, 1990. 117 с.
- 16.Кан-Калик В.А. Основа педагогического общения. Грозный: Чечено-Ингуш. колледж, 1979. 350 с.
- 17.Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: *навч. посібник*. Київ: Либідь, 2004. 424 с.
- 18.Карамушка Л.М. Психологія управління закладом середньої освіти: *монографія*. Київ: Ніка-Центр, 2000. 332 с.
- 19.Карамушка Л.М. Використання інтерактивних технік у процесі підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій до управління: *метод. реком.* Київ-Рівне, 2003. 20 с.
- 20.Коломінський Н.Л. Психологія педагогічного менеджменту. Київ: МАУП. 2002. 163с.
- 21.Культура общения / Под ред. Чмут Т.К., Чайка П.Л. Київ: Знание, 1990. 15 с.
- 22.Куницына В.Н. Межличностное общение. *Учебник для вузов*. СПб.: Питер, 2002. 544 с.
- 23.Коломінський Н.Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект): *монографія*. Київ: МАУП, 2000.
- 24.Кристофер Э. Тренинг лідерства. Спб.: Питер, 2001. 320с.
- 25.Навчальний процес у вищій педагогічній школі: *навчальний посібник* / За заг. ред. О.Г.Мороза. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 337 с.
- 26.Льюис Д. Тренинг эффективного общения. Москва: Изд-во Эксмо, 2002. 224 с.
- 27.Марасанов Г.И. Социально-психологический тренинг. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Совершенство, 1998. 208с.
- 28.Ментс М. Эффективное использование ролевых игр в тренинге. СПб. : Питер, 2002. 208 с.
- 29.Освітні технології: *навчально-методичний посібник* / за заг. ред. О.М.Пехоти. Київ: А.С.К., 2002. 255 с.
- 30.Основы педагогического мастерства: *учебное пособие для пед. спец. высш. учебных заведений* / под ред. И.А. Зязюна. Москва: Просвещение, 1989. 302 с.
- 31.Педагогика / Под редакцией П.И. Пидкасистого. Москва: Российское педагогическое агентство, 1995. 637 с.
- 32.Педагогіка / За ред. А.М. Алексюка. Київ: Вища школа, 1985. 295 с.
- 33.Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
- 34.Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : *навч. посібник*. Київ: Вища шк., 2004. 335 с.
- 35.Станкин М.И. Психология общения: *курс лекций*. Москва: Московский психолого-социальный институт; Воронеж : Издательство НПО «МОДЭК», 2000. 320с.
36. Стражнікова І.В. Дидактичні системи у вищій освіті: *навчально-методичний посібник*. Івано-Франківськ : «НАІР», 2016. 108 с.
- 37.Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: 2000. 210 с.

Допоміжна

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: *підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів*. Міжнародний фонд "Відродження". Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Балаев А.А. Активные методы обучения. Москва: Профиздат, 1986. 95 с.
3. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология. Ростов н/Д.: "Феникс", 2000. 416 с.; Москва: Академия, 2000. 392 с.
4. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. Москва: Педагогика, 1989. 192 с.
5. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: *навч. посіб.* / За заг. ред. Н.Ю. Бутенко. Київ: КНЕУ, 2005. 184 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: *методичний посібник для студентів магістратури*. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
7. Вергасов В.М. Активизация мыслительной деятельности студента в высшей школе. Київ: Высшая школа, 1979. 216 с.
8. Педагогика и психология высшей школы. Ростов-на-Дону: «Феникс», 1998. 544 с. (Серия «Учебники, учебные пособия»).
9. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: *навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни* / В.А. Козаков, М.В. Артюшина, О.М.Котикова та ін. / За заг. ред. В.А. Козакова/. Київ: КНЕУ, 2003. 829 с.
10. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: *навч. посіб.* Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
11. Педагогічна майстерність. *Підручник* / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. / за ред. І.А. Зязюна/. Київ: Вища шк., 1997. 349 с.
12. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс. *Учебник для студ. пед. вузов: в 2 кн.* Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн.1: Общие основы. Процесс обучения. 576 с. Кн.2: Процесс воспитания. 256 с.
13. Харламов И.Ф. Педагогика: *учеб. пособие*. 4-е изд., перераб. и доп. М. : Гардарики, 1999. 519 с.

Інформаційні ресурси

1. Нормативна база (Закони, Положення, Укази президента України, Листи МОНУ).
2. www.education.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
3. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.
4. [www. – udpu.org.ua](http://www.udpu.org.ua) – веб-сторінка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
5. www.ekniga.com.ua – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т.д.
6. www.7ua.net – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література. 6.www.lib.com.ua – Сайт електронної бібліотеки.

Викладач: д.пед.н., проф. Стражнікова І.В.